

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

јули, 2022 година

СОДРЖИНА

Резиме	2
1. Реален сектор	
Индустриско производство	3
Број на работници во индустријата	4
Деловни тенденции во преработувачката индустрија.....	4
Број на издадени одобренија за градење и предвидена вредност на објектите	5
Инфлација	5
Берзански цени	7
2. Надворешнотрговска размена	
Извоз	9
Увоз	10
Салдо на трговска размена	11
Валутна структура.....	11
3. Фискален сектор	
Буџетски приходи според економската класификација	11
Буџетски расходи според економската класификација.....	13
Расходи по буџетски корисници.....	13
Буџетско салдо.....	15
4. Социјален сектор	
Нововработени и регистрирани невработени лица во Агенцијата за вработување.....	15
Плати	16
Пензии.....	17
5. Монетарен и финансиски сектор	
Примарни пари.....	18
Депозитен потенцијал	18
Кредити на банките.....	19
Каматни стапки на депозитни банки	19
Пазар на капитал	20
Девизни резерви	20

РЕЗИМЕ

НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

јули, 2022 година

- Индустриското производство во јули 2022 година забележа пад од 5,0% во споредба со истиот месец претходната година;
- Потрошувачките цени во јули регистрираа забрзан годишен раст од 16,0%, а на месечно ниво се зголемија за 1,9%;
- Во периодот јануари - јули 2022 година извозот забележа раст од 19,3%, а увозот раст од 26,9%, што резултираше со зголемување на трговскиот дефицит за 47,7% споредено со истиот период од 2021 година;
- Вкупните приходи на Буџетот во периодот јануари – јули 2022 година изнесуваа 137.657 милиони денари, односно 17,1% од БДП, што претставува повисоко остварување за 13,3% во однос на истиот период од 2021 година;
- Вкупните расходи на Буџетот во периодот јануари – јули 2022 година изнесуваа 147.830 милиони денари, односно 18,4% од БДП, што е за 4,2% повеќе во споредба со истиот период претходната година;
- Вкупните кредити на банките во јули 2022 година се зголемија за 9,7% во споредба со јули 2021 година, а вкупниот депозитен потенцијал на банките оствари раст од 2,3%.

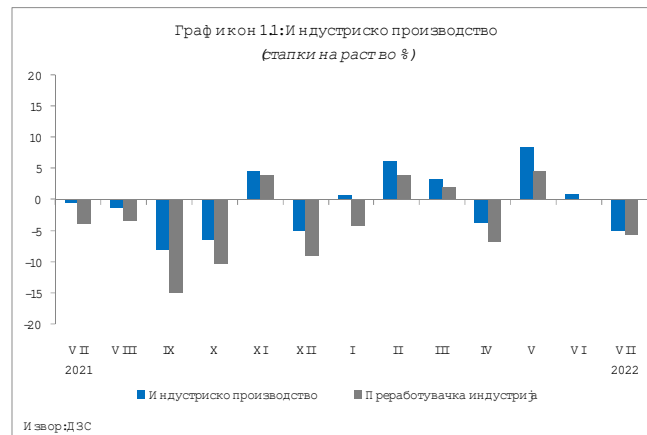

1. РЕАЛЕН СЕКТОР

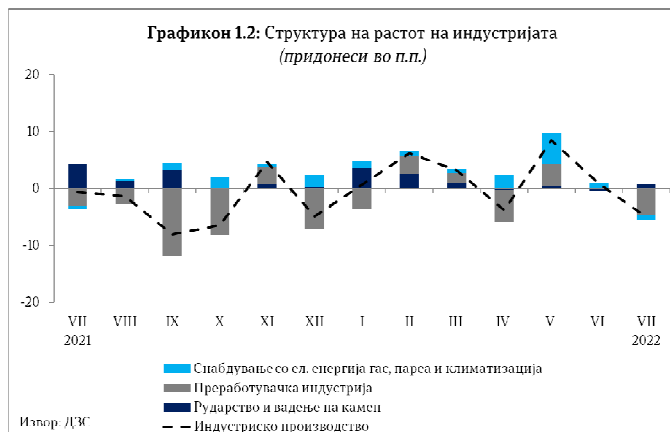
Индустриско производство

Индустриското производство во јули 2022 година забележа пад од 5,0% во споредба со истиот месец претходната година. Падот во јули 2022 година се должи на намаленото производство во секторите Преработувачката индустрија (-5,6%) и Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација (-12,2%), додека во секторот Рударство и вадење камен е забележан раст од 7,3%.

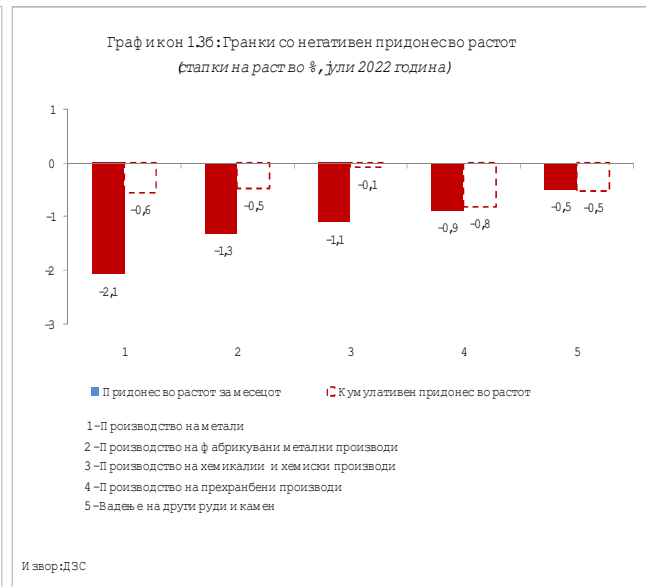
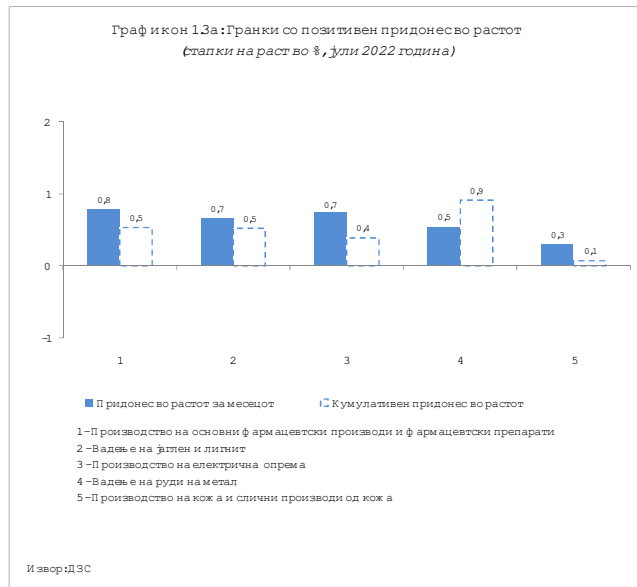
Раст на производството во јули 2022 година бележат 12 од вкупно 27 индустриски гранки кои сочинуваат 36,1% од вкупната индустрија. Од

гранките со повисока додадена вредност, раст во јули 2022 година е забележан во гранките производство на електрична опрема од 11,8% со придонес од 0,7 п.п., производство на машини и уреди од 31,4% со придонес од 2,1 п.п., и производство на основни фармацевтски производи раст од 25,1% со придонес од 0,8 п.п. Од традиционалните гранки, во јули 2022 година намалување на производството се забележува во гранките: прехранбена индустрија пад од 8,3% со придонес од -0,9 п.п., производство на облека пад од 1,2% со придонес од -0,1 п.п., производство на тутунски производи пад од 12,6% со придонес од -0,3 п.п., додека производството на пијалаци забележа раст од 2,5% со придонес од 0,1 п.п., како и производството на текстил коешто се зголеми за 13,1% со придонес од 0,7 п.п..

Падот на производството според намената на произведените единици во јули 2022 година е последица на намаленото производство во следните гранки: Енергија (бележи пад од 5,1% со придонес од -0,5 п.п.), Интермедијарни производи, освен енергија (пад од 12,8%, придонес од -4,3 п.п.), Капитални производи (пад од 1,9% со придонес од -0,3 п.п.) и Нетрајни производи за широка потрошувачка (пад од 1,5% со придонес од -0,5 п.п.), додека гранката Трајни производи за широка потрошувачка бележи раст од 13,0% и придонес од 0,6 п.п..

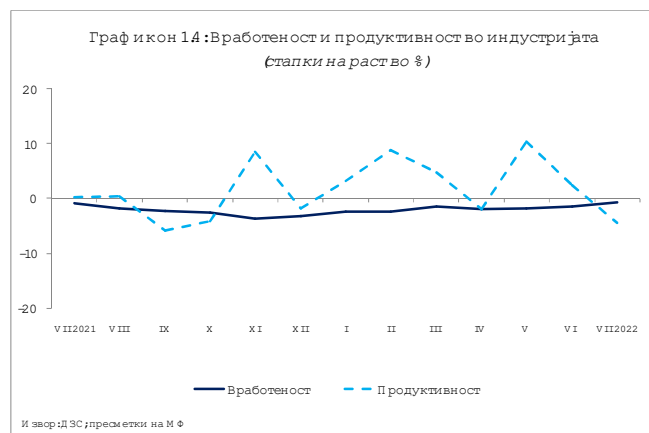

На кумулативна основа, во периодот јануари – јули 2022 година индустријата забележа раст од 1,2%, што се должи на зголеменото производство во секторите Рударство и вадење камен од 9,1% (придонес од 0,9 п.п.) и Снабдување со ел. енергија, гас, пареа и климатизација од 13,2% (придонес од 1,1 п.п.), додека секторот Преработувачка индустрија бележи пад од 1,0% (придонес од -0,9 п.п.) во анализираниот период. Од индустриските гранки, највисок придонес во растот има Снабдување со ел. енергија, гас, пареа и климатизација од 1,1 п.п. при раст од 13,2%.

Според намената на произведените единици, раст во периодот јануари – јули 2022 година е регистриран во гранките Енергија (16,4%), Капитални производи (1,5%) и Трајни производи за широка потрошувачка (22,0%), додека гранките Интермедијарни производи, освен енергија и Нетрајни производи за широка потрошувачка бележат пад од 1,6% и 2,2%, соодветно.

Број на работници во индустријата

Бројот на работници во индустријата во јули 2022 година е намален за 0,6%. Падот се должи на намалениот број работници во сите сектори, и тоа: Рударство и вадење камен од 2,5%, Преработувачка индустрија од 0,4% и Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација од 1,4%. Сепак, постојат гранки со релативно висок раст на вработеноста, како што се производство на тутунски производи со раст од 40,0%, производство на хемикалии и хемиски производи со

раст од 15,0% и производство на основни фармацевтски производи и фармацевтски препарати со раст од 7,9%.

Податоците за бројот на работници во индустријата по наменски групи во јули 2022 година во однос на истиот период минатата година покажуваат дека падот е резултат на намалениот број работници во групите Енергија од 5,5% и Нетрајни производи за широка потрошувачка од 3,5%.

Кумулативните податоци покажуваат дека бројот на работници во индустријата во периодот јануари – јули 2022 година бележи пад од 1,7%, што се должи на намалениот број работници во сите сектори, односно Рударство и вадење камен од 3,0%, Преработувачка индустрија од 1,6% и Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација од 1,4%.

Во однос на наменските групи, бројот на работници во индустријата во периодот јануари – јули 2022 година е намален во групите Енергија и Нетрајни производи, а падот е најизразит во групата Нетрајни производи за широка потрошувачка од 6,0%.

Деловни тенденции во преработувачката индустрија

Економската состојба на деловните субјекти во јули 2022 година е поповолна споредено со јуни 2022 година, а понеповолна во однос на истиот месец од 2021 година.

Просечното искористување на капацитетите на деловните субјекти во јули изнесува 66,0% од нормалното искористување, што претставува пад споредено со претходниот месец кога изнесувало 66,3%. На годишна основа, искористеноста на капацитетите е намалена за 4,7 п.п..

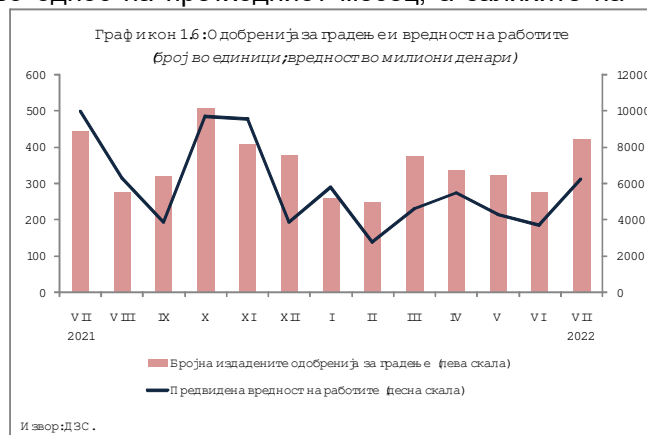

Најголемо влијание врз ограничувањето на обемот на производството во јули имаат следните фактори: недостигот на квалификувана работна сила со 20,9%, недоволната странска побарувачка со 17,7%, неизвесното економско опкружување со 14,6% и недоволната домашна побарувачка со 11,9%.

Состојбата на обезбеденоста на производството со порачки во јули 2022 година во однос на јуни 2022 година е поповолна, очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци се поповолни во однос на претходниот месец, а залихите на готови производи на месечна основа се зголемени.

Број на издадени одобренја за градење и предвидена вредност на објектите

Во јули 2022 година издадени се вкупно 422 одобренја за градење, што претставува пад од 5,4% во однос на истиот месец од 2021 година. Споредено со јуни 2022 година, бројот на издадени одобренја за градење е зголемен за

Извор: ДЗС.

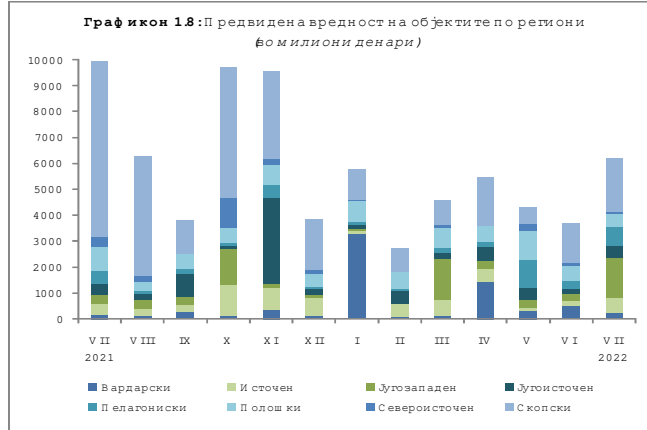

52,3%. Предвидената вредност на објектите според издадените одобренија за градење во јули 2022 година на годишна основа е пониска за 37,6%, а во однос на претходниот месец истата бележи раст од 68,2%.

Анализирано по видови објекти, од вкупниот број издадени одобренија за градење, 250 (или 59,2%) се наменети за објекти од високоградба, 46 (или 10,9%) за објекти од нискоградба и 126 (или 29,9%) за реконструкција на објекти.

Анализирано по типови инвеститори, од вкупно 422 издадени одобренија за градба, на 267 објекти (или 63,3%) како инвеститори се јавуваат физички лица, а на 155 објекти (или 36,7%) инвеститори се деловни субјекти.

Со издадените одобренија за градење во јули 2022 година предвидена е изградба на 907 станови со вкупна корисна површина од 81.059м². Бројот на предвидени станови за изградба на месечно ниво е зголемен за 64,9%, а на годишно ниво е намален за 53,4%.

Инфлација

Потрошувачките цени во јули регистрираа дополнителен забрзан годишен раст од 16,0% (14,5% во јуни 2022 година), што главно се должи на растот на цените на енергенсите и на храната, која регистрира зголемување како резултат на високиот раст на увозните цени поради растот на цените на примарните производи на светските берзи. Цените на енергенсите во последните месеци се зголемија како резултат на зголемувањето на цената на струјата со одлука на РКЕ во два наврати, односно зголемување на цената на струјата за домаќинствата за 9,48% и укинување на дневната евтина тарифа во јануари, и воведувањето на новиот блок тарифен модел за цената на електричната енергија за домаќинствата кој важи од први јули 2022 година. Со мал придонес се одрази и одлуката за зголемување на крајната цена на испорачаната топлинска енергија, во просек за 14,05%.

Базичната стапка на инфлација (инфлација во која е исклучено влијанието на цените на храната и енергенсите) во јули регистрира зголемување кое изнесува 7,0% на годишна основа, при што најголем позитивен придонес имаат зголемените цени во категоријата Ресторани и хотели.

Кумулативно, во првите седум месеци од годината потрошувачките цени регистрираа раст од 10,9% на годишно ниво.

Цените во категоријата Храна и безалкохолни пијалаци, којашто има најголемо учество (9,4 п.п. во јули) при пресметката на Индексот на трошоците на животот, се зголемија за 23,6% (20,9% претходниот месец) на годишно ниво. Зголемувањето на

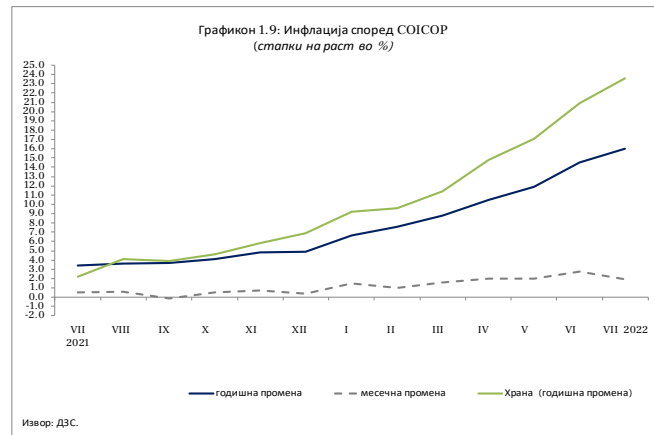

стапката на раст на цените на храната се должи на зголемувањето на цените на повеќе продукти, при што најголем позитивен придонес имаа следните поткатегории: цените на лебот и житните производи (36,5%), на месото (21,4%), млеко, сирење и јајца (23,5%) и на зеленчукот (23,3%). Цената на маслото во јули регистрира зголемување од 51,9%.

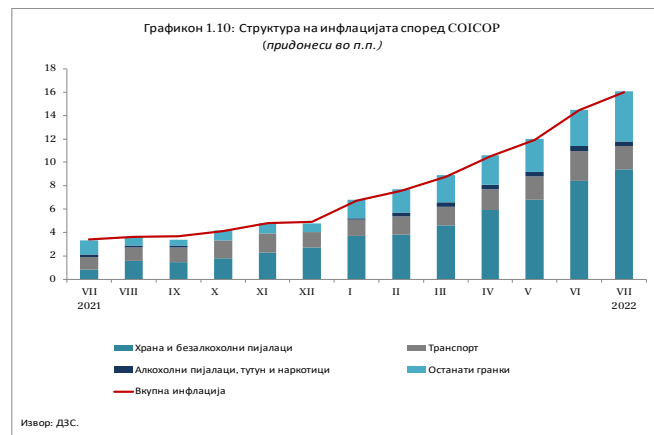
Гледано по компоненти, највисок годишен раст на цените во јули 2022 година е забележан во категоријата Транспорт од 24,0%, што е главно резултат на растот на цените на горивата и транспортните услуги.

Раст на цените е регистриран во сите категории, и тоа: Ресторани и хотели и Домување, вода, електрика, гас и други горива од по 15,8%, Разновидни стоки и услуги од 9,2%, Мебел, покуќнина и редовно одржување во домаќинствата од 8,5%, Алкохолни пијалаци, тутун и наркотици од 7,8%, Рекреација и култура од 7,6%, Здравствена заштита од 3,6%, Облека и обувки од 2,0%, Комуникации од 0,4% и Образование од 0,2%.

Потрошувачките цени во јули 2022 година се зголемија за 1,9% во однос на претходниот месец (во јуни беше регистриран раст од 2,8%). Највисок придонес кон растот на потрошувачките цени имаа цените во категоријата Храна и безалкохолни пијалаци кои регистрираа раст од 1,3% на месечно ниво, иако се забележува одредено забавување што делумно се должи на новите државни мерки за ублажување на ценовните притисоци поврзани со трговските маржи. Значителен придонес кон растот на цените имаше и категоријата Домување, вода, електрика, гас и други горива од 5,9%, што, пак, се должи на воведувањето нов блок тарифен модел за цената на струјата на домаќинствата со одлуката на РКЕ со важност од 01.07.2022 година.

Раст на цените е регистриран во повеќе категории и тоа: Ресторани и хотели од 3,6%, Транспорт и Рекреација и култура од по 2,8%, Мебел, покуќнина и редовно одржување во домаќинствата од 0,9%, Разновидни стоки и услуги од 0,5%, Алкохолни пијалаци, тутун и наркотици и Облека и обувки од по 0,2%. Цените во категориите Здравствена заштита и Образование регистрираа намалување од 0,3% и 0,1%, соодветно. Цените во категоријата Комуникации останаа непроменети.

Во јули 2022 година цените на мало се зголемија за 14,0% на годишно ниво. На месечна основа, цените на мало регистрираа раст од 2,5%. Кумулативно, во првите седум месеци од 2022 година цените на мало се зголемија за 10,9% во однос на истиот период минатата година.

Во еврозоната стапката на инфлација во јули 2022 година регистрира натамошен забрзан раст и е на историски највисоко годишно ниво од 8,9% (8,6% во јуни). Растот на цените се должи на значителниот раст на цената на енергијата од 39,7% (42,0% во јуни), следен од порастот на цените на храната, алкохолот и тутунот од 9,8% (8,9% во јуни), неенергетските индустриски добра од 4,5% (4,3% во јуни) и услугите од 3,7% (3,4% во јуни). Согласно остварените стапки на раст, како и очекувањата за движењето на цените на храната и нафтата на светските берзи и воениот конфликт меѓу Русија и Украина, ЕЦБ ја ревидираше стапката на инфлација во нагорна насока и, согласно проекциите од јуни, стапката на инфлација во 2022 година би достигнала 6,8%, 3,5% во 2023 и 2,1% во 2024 година.

Берзански цени

Цената на суровата нафта (Brent) на светските берзи во јули 2022 година споредено со претходниот месец се намали за 9,3% и изнесува 108,9 долари за барел. Цената на суровата нафта е највисока во последните неколку години, како резултат на војната помеѓу Русија и Украина односно стравувањата од прекин во снабдувањето поради воведените санкции од страна на западните земји против Русија и можните контрасанкции од страна на Русија, меѓутоа во јули цените забележаа пад како резултат на зголемените стравувања за глобална рецесија и воведените карантини во Кина кои можат да предизвикуваат намалување на побарувачката. На годишно ниво, цената на нафтата е повисока за 46,4%.

Во јули 2022 година цената на природниот гас регистрираше раст од 30,4% на месечно ниво. Цената на природниот гас од април 2021 година континуирано регистрира високи стапки на раст како резултат на зголемената побарувачка поттикната од економското закрепнување од пандемијата, меѓутоа во ноември 2021 година индексот регистрираше пад, за да на крајот од годината повторно регистрира раст. На почетокот на 2022 година цената на природниот гас регистрираше пад, а причината за падот е привременото и привидно намалување на тензиите меѓу Русија и Украина, меѓутоа по нападот на Русија цената на гасот регистрираше забрзан раст. Сепак, и покрај ситуацијата, испораката на руски природен гас во Европа е непрекината, но санкциите предизвикуваат загриженост поради прекини во снабдувањето, а со тоа и рекорден раст на цената на гасот. На годишно ниво цената на природниот гас во јули регистрираше зголемување од 204,6%.

Цената на електрична енергија според Унгарската берза на електрична енергија (HUPX) во јули 2022 изнесува 371,1 евро за мегават/час и на месечно ниво е зголемена за 56,7%, додека во споредба со јули претходната година истата е зголемена за 290%.

Во јули, цените на основните метали бележат месечен пад на цената и тоа: калајот за 19,5%, бакарот за 16,4%, никелот за 16,3%, цинкот за 14,4%, алуминиумот за 6,0% и оловото за 3,9%. Цената на железната руда регистрираше пад од 17,0%.

Од почетокот на 2022 година цената на златото регистрира нагорни стапки на раст, меѓутоа во април 2022 година истата регистрираше пад и намалувањето продолжи и во јули, со што цената на злато се намали за 5,7% на месечна основа. Трендот на месечен пад на цената го следеа и другите благородни метали, па така цените на среброто и платината се намалија за 11,5% и 9,1%, соодветно.

Цената на пченката на светските берзи во јули 2022 година се намали за 3,8% на месечна основа, а цената на пченицата за 16,6%.

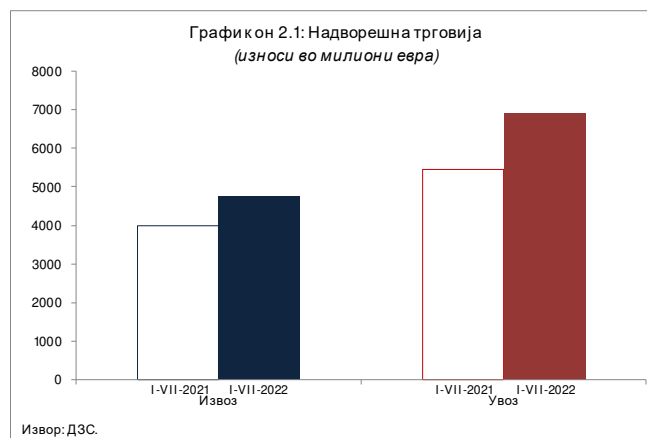
2. НАДВОРЕШНОТРГОВСКА РАЗМЕНА

Вкупната надворешнотрговска размена во првите седум месеци од 2022 година изнесува 11.679,7 милиони евра и бележи раст од 23,7% во однос на истиот период минатата година.

Во периодот јануари - јули 2022 година, учеството на размената со Европската Унија (ЕУ 27¹), како најголем трговски партнер, е зголемено за 0,1 п.п. споредено со истиот период претходната година и изнесува 60,2%. Германија е најзначаен трговски партнер на нашата земја. Во структурата на вкупната надворешнотрговска размена на нашата земја, учеството на трговската размена со Германија во првите седум месеци од 2022 година изнесува 23,0% и е намалено за 3,6 п.п. во однос на истиот период од 2021 година.

Извоз

Вредноста на извезените стоки во периодот јануари - јули 2022 година изнесува 4.767,0 милиони евра и бележи раст од 19,3% (771,0 милион евра) во однос на истиот период од 2021 година, а физичкиот обем на извозот бележи раст од 1,7%.

¹ Започнувајќи од јули 2021 година, Велика Британија се распределува во групацијата - Останати земји

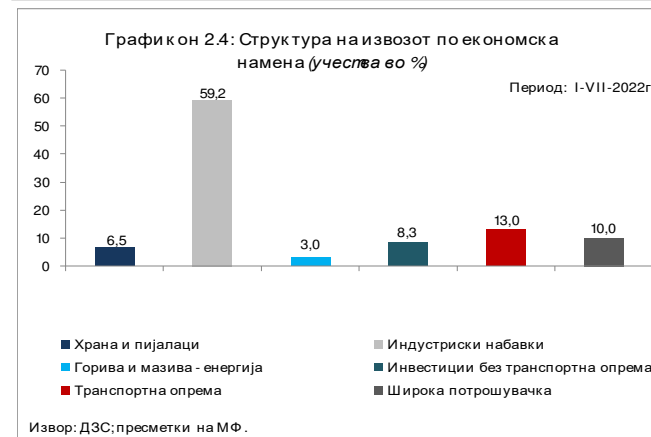
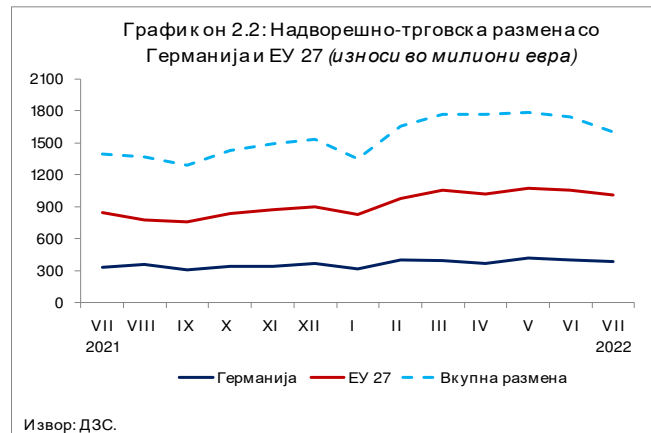

Вредноста на извезените стоки во јули 2022 година изнесува 669,5 милиони евра и бележи раст од 14,0% (82,4 милиони евра) во однос на истиот месец претходната година, а физичкиот обем на извозот е намален за 14,2% споредено со јули 2021 година.

Анализирано на месечно ниво, во јули 2022 година извозот бележи пад од 9,7% (71,8 милиони евра) во однос на претходниот месец, а доколку се изврши сезонско прилагодување на извозот, истиот регистрира месечен пад од 10,5%, што укажува на позитивното влијание на сезонскиот фактор (0,8 п.п.) врз извозот овој месец.

Главни групи производи (според СМТК²) со најголемо учество во извозот во периодот јануари - јули 2022 година се: хемиски материи и производи, електрични машини и делови, железо и челик, облека, метална руда и отпадоци од метал и нафта и производи од нафта. Овие шест групи производи сочинуваат 65,4% од вкупниот извоз на државата.

Анализирано според економските групации³ на земјите, во периодот јануари - јули 2022 година споредено со истиот период од 2021 година, извозот бележи раст во групациите: ЕУ 27, ЕФТА, Организација на земјите извознички на нафта и нафтени деривати, Западен Балкан,

² Стандардна меѓународна трговска класификација

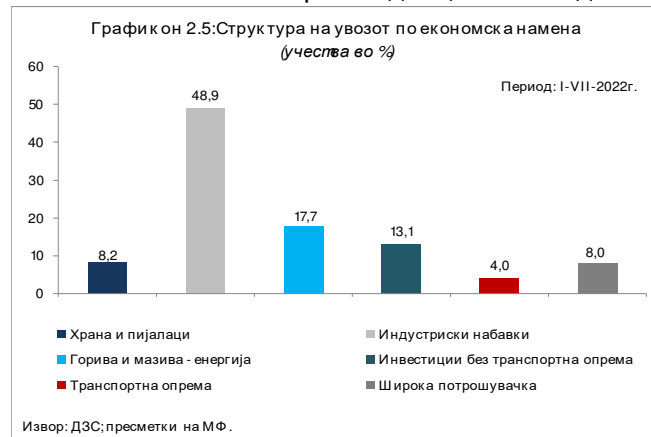
³ Економските групации ги опфаќаат следните земји: ЕУ 27 (Австрија, Белгија, Бугарија, Хрватска, Кипар, Чешка, Германија, Данска, Естонија, Шпанија, Финска, Франција, Грција, Унгарија, Ирска, Италија, Литванија, Луксембург, Латвија, Малта, Холандија, Полска, Португалија, Романија, Шведска, Словенија и Словачка); ЕФТА (Швајцарија, Исланд, Лихтенштајн и Норвешка); Организација на земјите извознички на нафта и нафтени деривати (Обединети Арапски Емирати, Ангола, Алжир, Еквадор, Ирак, Иран, Кувајт, Либија, Нигерија, Катар, Саудиска Арабија и Венецуела); Западен Балкан (Албанија, БиХ, Црна Гора, Северна Македонија, Косово и Србија); Северноамериканска зона на слободна трговија (Канада, Мексико и САД); Организација за економска соработка на земјите од Азиско - пацифичкиот Регион (Австралија, Брунеи, Канада, Чиле, Кина, Хонг Конг, Индонезија, Јапонија, Кореа, Мексико, Малезија, Нов Зеланд, Перу, Папуа Нова Гвинеја, Филипини, Русија, Сингапур, Тајланд, Тајван, САД и Виетнам) и Заедница на независни држави (Ерменија, Азербејџан, Белорусија, Киргистан, Казахстан, Молдавија, Русија, Таџикистан, Туркменистан, Украина и Узбекистан).

Северноамериканска зона на слободна трговија и Заедница на независни држави, додека пад има само во групацијата Организација за економска соработка на земји од Азиско - пацифичкиот Регион. Извозот во ЕУ 27 бележи раст од 18,5% на годишно ниво, а во земјите од Западен Балкан истиот бележи раст од 28,2%, при што извозот на стоки во ЕУ 27 и земјите од Западен Балкан во вкупниот извоз на Република Северна Македонија учествува со 78,6% и 11,5%, соодветно.

Увоз

Вредноста на увезените стоки во периодот јануари - јули 2022 година изнесува 6.912,7 милиони евра и бележи раст од 26,9% (1.463,8 милиони евра) во однос на истиот период од 2021 година, а физичкиот обем на увозот пад од 0,1%.

Вредноста на увозот во јули 2022 година изнесува 937,0 милиони евра, што претставува раст од 16,4% (131,8 милиони евра) во однос на истиот месец од 2021 година, а увезените количини стоки се намалени за 32,6% споредено со јули 2021 година.

Анализирано на месечно ниво, во јули 2022 година увозот бележи пад од 6,4% (63,8 милиони евра) во однос на претходниот месец, а доколку се изврши сезонско прилагодување на увозот, истиот регистрира месечен пад од 5,7%, што укажува на негативното влијание на сезонскиот фактор (0,7 п.п.) врз увозот во овој месец.

Табела 2.1. Преглед на извозот и увозот на селектирани групи производи

И извоз на нафта и производи од нафта*)					Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-VII-2021	I-VII-2022	Салдо	Стапки во%		I-VII-2021	I-VII-2022	Салдо	Стапки во%
000 Т	85,7	95,7	9,9	11,6	000 Т	634,5	695,9	61,5	9,7
М ил.ЕУР	39,5	97,1	57,6	146,0	М ил.ЕУР	286,1	637,4	351,2	122,8
М ил.\$	47,3	104,1	56,8	120,0	М ил.\$	343,3	686,4	343,1	99,9
*П ретходни податоци					*П ретходни податоци				
И извоз на хемиски производи*)					Увоз на хемиски производи*)				
	I-VII-2021	I-VII-2022	Салдо	Стапки во%		I-VII-2021	I-VII-2022	Салдо	Стапки во%
000 Т	49,7	43,6	-6,2	-12,4	000 Т	21,2	18,3	-2,9	-13,8
М ил.ЕУР	923,2	1388,3	465,1	50,4	М ил.ЕУР	126,5	108,6	-17,9	-14,1
М ил.\$	1110,5	1503,3	392,8	35,4	М ил.\$	152,1	117,8	-34,3	-22,5
*П ретходни податоци					*П ретходни податоци				
И извоз на железо и челик *)					Увоз на железо и челик*)				
	I-VII-2021	I-VII-2022	Салдо	Стапки во%		I-VII-2021	I-VII-2022	Салдо	Стапки во%
000 Т	419,1	432,0	13,0	3,1	000 Т	421,8	473,7	51,8	12,3
М ил.ЕУР	410,7	554,6	143,9	35,0	М ил.ЕУР	287,2	425,3	138,1	48,1
М ил.\$	493,2	603,1	110,0	22,3	М ил.\$	344,5	462,4	117,9	34,2
*П ретходни податоци					*П ретходни податоци				

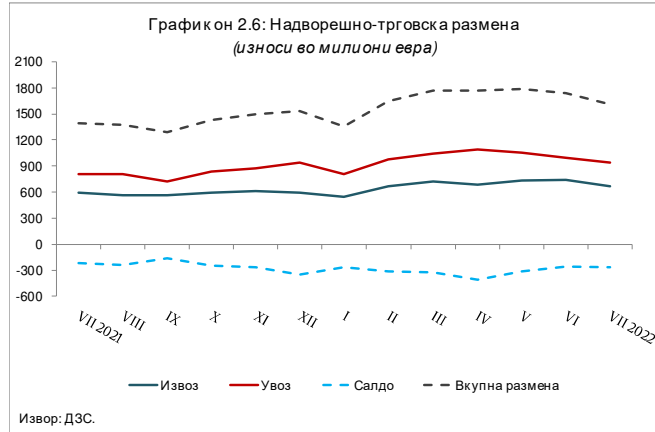

Салдо на трговска размена

Во периодот јануари - јули 2022 година, трговскиот дефицит се зголеми за 47,7% односно 692,8 милиони евра споредено со истиот период минатата година.

Во јули 2022 година, трговскиот дефицит се зголеми за 22,6% односно 49,3 милиони евра споредено со јули 2021 година.

Доколку салдото на извозот и увозот на стоки го анализираме по економска намена, зголемувањето на дефицитот е резултат од зголемувањето на дефицитот во размената со горива и мазива и храна и пијалаци, како и од намалувањето на позитивното салдо во размената со стоки за инвестиции без транспортна опрема. Од друга страна, кон намалување на негативното салдо дејствуваше намалувањето на дефицитот во размената со индустриски набавки и стоки за широка потрошувачка, како и зголемувањето на позитивното салдо во размената со транспортна опрема.

Во периодот јануари - јули 2022 година, 94,7% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во размената со Велика Британија, Грција и Кина, а потоа следуваат: Турција, Србија, Русија, Полска, Бугарија и други. Суфицит е остварен во размената со Германија, Косово, Шпанија, Унгарија, Белгија и Холандија.

Валутна структура

Гледано по валутна структура, 89,6% од трговската размена во периодот јануари - јули 2022 година е реализирана во евра, што во однос на истиот период од 2021 година претставува намалување за 1,4 п.п.. На страната на извозот и увозот, еврото е застапено со 91,8% и 88,0%, соодветно, при што застапеноста на еврото кај извозот е намалена за 2,0 п.п., а кај увозот за 0,9 п.п. во однос на периодот јануари – јули 2021 година.

Табела 2.2 Надворешно трговска размена на Република Северна Македонија (по валути) / пресметки на МФ

валута	I-VII-2021					I-VII-2022					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (%)
	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во односна валутите	увоз во денари	структ. во%	колич. 000 т	увоз во валута	просечен курс на денарот во односна валутите	увоз во денари	структ. во%		
ЕУР	2.964,7	4.843.307.577	61,6252	298.469.798.116	88,9	3.180,9	6.083.191.324	61,6603	3.750.914.022.024	88,0	1.239.883.747	25,6
УСД	1.318,2	670.723.135	51,2797	34.394.481.157	10,2	1.100,9	842.997.622	56,9814	48.035.184.676	11,3	172.274.486	25,7
ГБП	1,0	10.041.242	71,1297	714.230.534	0,2	1,0	11.485.854	73,1451	840.133.965	0,2	1.444.612	14,1
ЕУР+УСД+ГБП	4.283,9			333.578.509.807	99,1	4.282,8			4.239.966.720.665	99,5		
вк извоз:	4.295,3			335.806.646.558	100,0	4.291,2			4.262.579.912.892	100,0		26,9

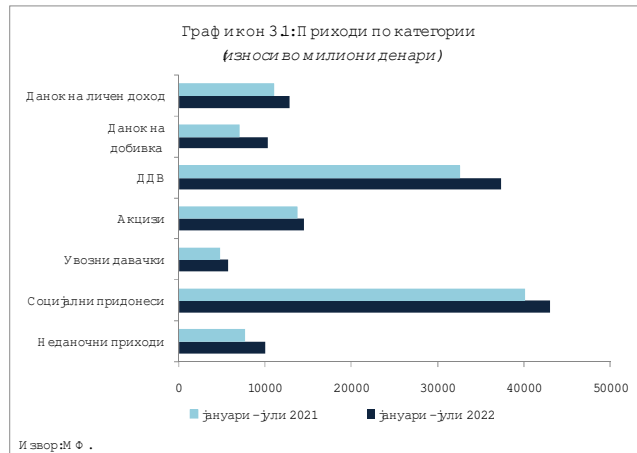
Извор: Државен завод за статистика и НБРСМ

3. ФИСКАЛЕН СЕКТОР

Буџетски приходи според економската класификација

Вкупните приходи на Буџетот во периодот јануари – јули 2022 година изнесуваа 137.657 милиони денари, односно 17,1% од БДП, што претставува повисоко остварување за 13,3% во однос на истиот период од 2021 година. Ова е осумнаесетти последователен месец во кој е забележан годишен раст на приходите, кој во јули изнесува 5,2%, откако претходно во вториот квартал се забележа годишен раст од речиси 13,1%. Растот е резултат и на пониските приходи во овој период претходната година.

Даночните приходи се реализирани во износ од 80.962 милиона денари и се повисоки за 16,6% во однос на периодот јануари – јули 2021 година, што се должи на високиот раст на приходите од данокот на додадена вредност (ДДВ), увозните давачки, данокот на добивка и персоналниот данок на доход.

Приходите од ДДВ имаат најголемо учество од 46,1% во вкупните даночни приходи, со остварен износ од 37.326 милиони денари, што претставува зголемување од 14,6% во однос на истиот период претходната година. Притоа, ДДВ годинава е наплатен во бруто-износ од 62.295 милиони денари, од кои на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од 24.969 милиони денари (бруто-наплатата е повисока за 27,8%, додека повратот по основ на ДДВ е повисок за 54,2% споредено со периодот јануари – јули 2021 година). Во структурата на ДДВ, најголемо е учеството на ДДВ од увоз којшто забележува повисоко остварување за 31,7%, додека ДДВ од прометот во земјата забележа зголемување од 18,1%.

Акцизите се остварени во износ од 14.425 милиони денари (учество од 17,8% во даночните приходи), што претставува зголемување од 5,4% во споредба со периодот јануари – јули 2021 година. Со тоа, само од овие два индиректни данока вкупно се остварени приходи од 51.751 милион денари, што претставува 63,9% од вкупните даночни приходи во периодот јануари – јули 2022 година.

Приходите од данокот на личен доход се остварени во износ од 12.811 милиони денари и бележат раст од 16,0% на годишна основа. Притоа, 65,2% од приходите се од плата и други лични примања, 8,6% од приходи од капитал, 7,9% од приходи по основ на договор за дело, 6,5% од приходи од игри на среќа и наградни игри и 11,8% од други видови данок на доход.

Приходите од данокот на добивка во периодот јануари – јули 2022 година имаат остварен износ од 10.300 милиони денари, што претставува зголемување од високи 46,8% во однос на истиот период претходната година, како резултат на поволните остварувања кај даночните биланси коишто бележат значително зголемување за 51,4%, како и кај месечните аконтации коишто се зголемени за 50,0%.

Приходите од царина се остварени во износ од 5.717 милион денари и забележаа зголемување од 21,0%. Приходите од други даноци се остварени во износ од 383 милиони денари во периодот јануари – јули 2022 година.

Социјалните придонеси се остварени во износ од 43.006 милиони денари, што претставува поголемо остварување за 7,2% споредено со периодот јануари – јули претходната година. Притоа, наплатата кај придонесите за вработување е повисока за 7,3%, кај придонесите за здравствено осигурување за 7,2% и кај придонесите за пензиско и инвалидско осигурување за 7,2%.

Неданочните приходи се остварени во износ од 9.979 милиони денари и во однос на периодот јануари – јули 2021 година забележаа повисоко остварување за 31,0% (во овие приходи спаѓаат приходите од профит од јавни институции, административни такси и глоби, концесии и др.).

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште, станови и дивиденди се остварија во износ од 933 милион денари, што е зголемување за 56,5% во однос на периодот јануари – јули минатата година.

Приходите од странски донации од меѓународна и билатерална соработка се остварија во износ од 1.796 милиони денари и се пониски за 40,2% во однос на периодот јануари – јули 2021 година.

Буџетски расходи според економската класификација

Вкупните расходи на Буџетот во периодот јануари – јули 2022 година изнесуваа 147.830 милиони денари, односно 18,4% од БДП, што е за 4,2% повеќе во споредба со истиот период претходната година.

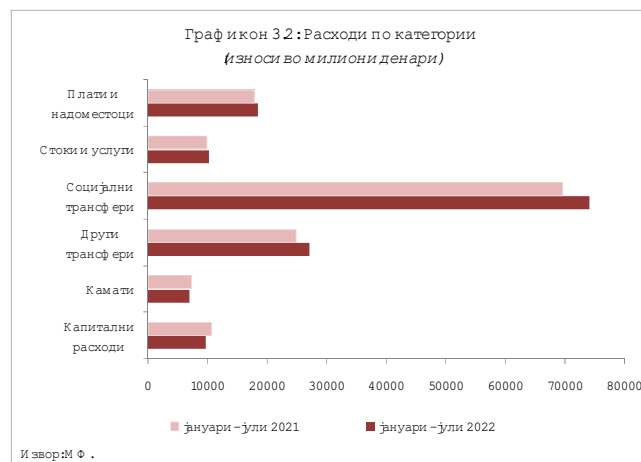
Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи во износ од 138.056 милиони денари учествуваат со 93,4% и се зголемени за 5,3% во однос на периодот јануари – јули 2021 година.

Платите и надоместоците се реализирани во износ од 18.469 милиони денари, што претставува зголемување за 3,5% на годишна основа, а нивното структурно учество во вкупните расходи на Буџетот изнесува 12,5%.

Расходите за стоки и услуги изнесуваа 10.224 милиони денари и споредено со истиот период од 2021 година забележаа раст од 3,8%.

Доминантно учество во тековните расходни ставки имаа трансферите коишто изнесуваа 102.386 милиони денари. Средствата за трансфери забележаа повисока реализација за 6,5% споредено со периодот јануари – јули 2021 година и учествуваа со 69,3% во вкупните расходи.

Во рамки на трансферите, раст од 6,7% се забележува кај социјалните трансфери, кои изнесуваа 74.207 милиони денари, со што истите учествуваат со 50,2% во вкупните расходи. Трансферите кон Фондот на пензиското и инвалидското осигурување, коишто зафаќаат најголем дел од социјалните трансфери, се реализирани во износ од 44.797

милиони денари, што е зголемување за 7,7% споредено со периодот јануари – јули 2021 година и учествуваат со 30,3% во вкупните расходи. Во категоријата Други трансфери е регистриран раст од 8,9%, а притоа субвенциите и трансферите изнесуваат 14.224 милиони денари и се зголемени за 14,0%. Блок-дотациите кон единиците за локална самоуправа во износ од 11.403 милиони денари забележаа раст од 2,6% во споредба со истиот период претходната година.

Во анализираниот период, средствата за капитални расходи се реализирани во износ од 9.774 милиони денари со структурно учество од 6,6% во вкупните расходи, така што забележаа пониска реализација од 8,9% во споредба со периодот јануари – јули 2021 година.

Расходи по буџетски корисници

Во продолжение е даден осврт на буџетските расходи за најголемите буџетски корисници, чиј вкупен годишен буџет изнесува над 80% од вкупниот буџет на сите буџетски корисници.

Министерството за труд и социјална политика во периодот јануари – јули 2022 година реализираше 30.757 милиони денари или 56,7% од вкупниот буџет за тековната година. Притоа, најголем дел (68,3%) од расходите во овој период се наменети за тековни трансфери до вонбуџетските фондови, за што се потрошени 20.997 милион денари или 60,0% од средствата наменети за 2022 година. Втора најзначајна расходна ставка е социјални бенефиции, којашто учествува со 23,3% во вкупните расходи и за оваа намена реализирани се 54,3% (7.176 милиони денари) од планираните за 2022 година.

Владата на Република Северна Македонија во периодот јануари – јули 2022 година реализираше вкупно 5.936 милиони денари, односно 40,5% од планираните средства за 2022 година. Притоа, субвенции и трансфери учествува со високи 72,6% во вкупните расходи на овој буџетски корисник, а реализирани се во износ од 4.311 милиони денари (36,3% од предвидените средства).

Министерството за образование и наука во анализираниот период изврши буџетски средства во износ од 15.709 милиони денари, што е 53,4% од вкупниот буџет за 2022 година. Најголем дел од расходите (61,8%) претставуваат тековни трансфери до ЕЛС, за што се потрошени 9.711 милиони денари или 56,3% од вкупно планираните средства. Плати и надоместоци е втора најзначајна ставка со учество од 17,2%, за што се потрошени 2.699 милиони денари, односно 54,5% од вкупно предвидените.

Преку разделот Министерство за финансии – функции на држава⁴, во периодот јануари – јули 2022 година реализирани се 15.889 милиони денари, што претставува 51,6% од предвидените за тековната година. Каматни плаќања (6.969 милиони

милиони денари, што е зголемување за 7,7% споредено со периодот јануари – јули 2021 година и учествуваат со 30,3% во вкупните расходи. Во категоријата Други трансфери е регистриран раст од 8,9%, а притоа субвенциите и трансферите изнесуваат 14.224 милиони денари и се зголемени за 14,0%. Блок-дотациите кон единиците за локална самоуправа во износ од 11.403 милиони денари забележаа раст од 2,6% во споредба со истиот период претходната година.

⁴ Во рамките на овој раздел опфатени се активности како што се: навремено сервисирање на обврските на државата по основ на домашно и странско задолжување; редовна исплата на оперативните трошоци на државата по претходно доставена документација за исплата; учество во капиталот на меѓународни финансиски институции; плаќање ДДВ по основ на капитални инвестиции финансирани од донации, финансирање на проектите од поодделните компоненти од ИПА итн.

денари) е најзначајна ставка во вкупните расходи на овој буџетски корисник со учество од 43,9%, а притоа се реализирани 68,3% од планираните. Значајна ставка е и Отплата на главнина за којашто се издвоени 4.375 милиони денари (37,6% од планираното), односно 27,5% од вкупните расходи на овој буџетски корисник.

Министерството за внатрешни работи во периодот јануари – јули 2022 година реализираше буџетски средства во износ од 7.148 милиони денари, што е 60,5% од вкупниот буџет за оваа година. Плати и надоместоци има најголемо учество во расходите со 65,2%, за што во овој период се реализирани 4.658 милиони денари (56,8% од вкупно предвидените средства за тековната година). Стоки и услуги учествува со 22,8% во вкупните расходи, за што во анализираниот период се потрошени 1.631 милион денари, односно 73,6% од вкупно предвидените.

Во анализираниот период, од страна на Министерството за одбрана вкупно се реализирани 5.307 милиони денари, што претставува 40,3% од сопствениот буџет за 2022 година. Најзначајна расходна ставка е плати и надоместоци со учество од 46,3%, за што се потрошени 2.455 милиони денари или 56,3% од планираното. Втора најзначајна ставка е стоки и услуги со учество од 29,1%, за што се реализирани 1.543 милиони денари или 42,9% од годишниот план.

Во периодот јануари – јули 2022 година, Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој (АФПЗРР) реализираше средства во износ од 4.288 милиони денари, што претставува 46,7% од планираните средства за тековната година. Од овој износ, доминантно учество (89,5%) отпаѓа на субвенции и трансфери, за што се потрошени 3.839 милиони денари или 48,4% од вкупно планираните средства за 2022 година.

Министерството за здравство во периодот јануари – јули 2022 година изврши буџетски средства во износ од 3.203 милиони денари, што е 45,6% од вкупниот буџет за 2022 година. Тековните трансфери до вонбуџетските фондови имаат најголемо учество со 53,9%, за што се потрошени 1.725 милиони денари или 57,5% од предвидените средства. Расходите за стоки и услуги е втора најзначајна ставка со учество во вкупните расходи за овој буџетски корисник од 38,8%, за што во овој период се потрошени 1.244 милиони денари или 39,7% од средствата наменети за 2022 година.

Министерството за транспорт и врски во анализираниот период реализираше средства во износ од 1.444 милиони денари, што е 18,2% од вкупниот буџет за тековната година. Капиталните расходи имаат најголемо учество со 53,4%, за што се потрошени 771 милион денари или 11,3% од предвидените средства, додека расходите за субвенции и трансфери (со учество од 36,0% од вкупните расходи) се реализирани во износ од 520 милиони денари или 76,1% од предвидените средства за тековната година.

Деталните податоци за секој буџетски корисник се прикажани во статистичкиот прилог на следната врска (<http://finance.gov.mk/mk/node/693>).

Буџетско салдо

Во периодот јануари – јули 2022 година е остварен дефицит во Буџетот на Република Северна Македонија од 10.173 милиони денари, што претставува 1,3% од БДП, додека дефицитот на Централниот буџет е остварен во износ од 9.816 милиони денари и претставува 1,2% од БДП. Буџетскиот дефицит во периодот јануари – јули 2022 година изнесува 23,8% од планираниот буџетски дефицит за 2022 година.

4. СОЦИЈАЛЕН СЕКТОР

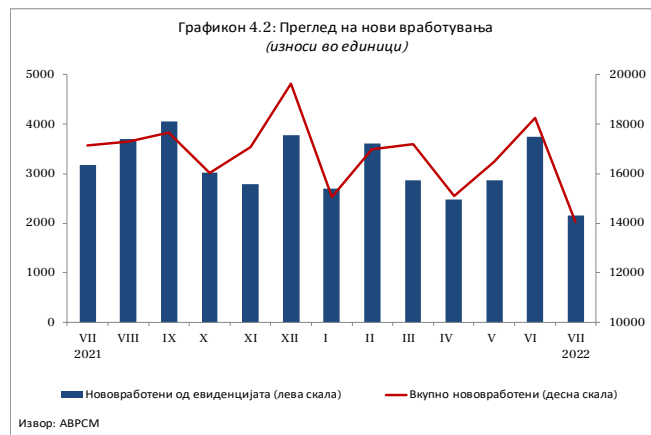
Нововработени и регистрирани невработени лица во Агенцијата за вработување

Во јули 2022 година, во Агенцијата за вработување регистрирани се вкупно 113.168 новозасновани работни односи. Споредено со истиот месец од 2021 година, вкупниот број нововработени лица е зголемен за 0,9%. Трендот на годишен раст на бројот на новозасновани работни односи започна во април 2021 година, меѓу другото, како резултат и на базниот ефект, откако во април 2020 година темпото на вработување беше забавено поради негативните ефекти од пандемијата.

Од вкупниот број нововработени, 41,5% се вработени на неопределено време, а другиот дел се вработени на определено време и за вршење сезонски работи. Од вкупниот број новозасновани работни односи во јули 2022 година, 15,4% се од евиденцијата на невработени.

Вкупниот број невработени лица во јули 2022 година изнесува 164.922, од кои 117.049 се активни баратели на работа, а 47.873 се останати невработени лица. На годишна основа, вкупниот број невработени лица е намален за високи 15,5%. Во однос на јуни 2022 година, бројот на невработени е намален за 596 лица, со што продолжува трендот на пад на бројот на невработени лица кој започна во март 2021 година, откако во цела 2020 па сè до февруари 2021 година бројот на невработени генерално беше во пораст.

Најголем дел од активните невработени лица (60,7%) се градско население, а според половата структура 49,0% се мажи. Според степенот на образование, најголемиот дел од невработените лица, односно 67,3%, се со непотполно средно образование или помалку, 24,1% се со завршено средно образование, додека 8,5% имаат вишо или повисоко ниво на образование.

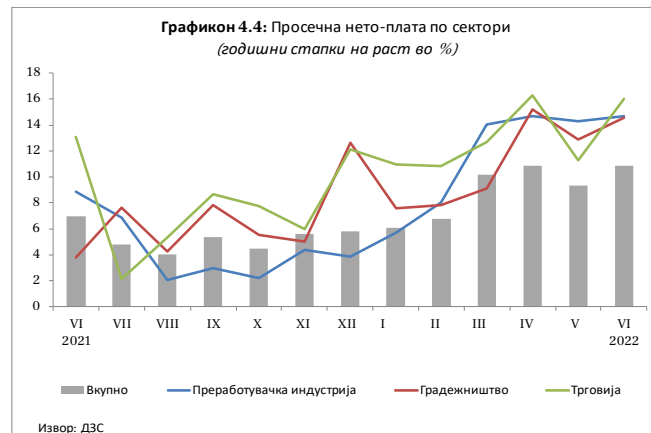
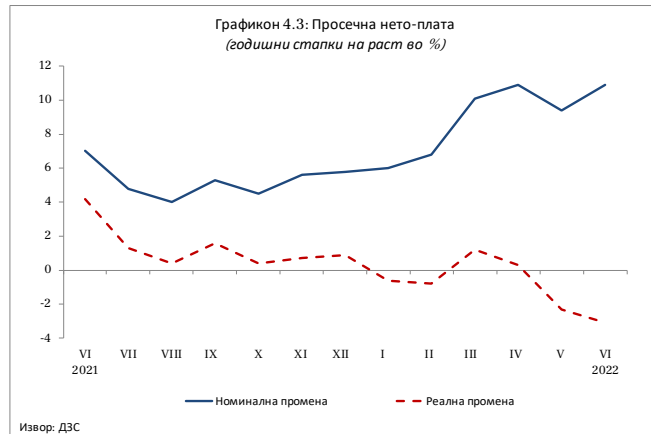
Анализирано според старосната структура, 50,2% од невработените припаѓаат на возрасната група од 25 до 49 години. Според времето на чекање на вработување, 68,1% од невработените лица чекаат вработување од 1 до 7 години, додека 6,7% чекаат 8 и повеќе години.

Плати

Просечната номинална нето-плата во јуни 2022 година оствари годишен раст од 10,9%, а во однос на мај 2022 година истата е повисока за 1,5%. Најголем раст на просечната нето-плата во однос на јуни 2021 година се забележува во следните сектори: Објекти за сместување и сервисни дејности со храна (23,1%), Уметност, забава и рекреација (17,5%) и Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни возила и мотоцикли (16,0%). Реалните плати во јуни 2022 година забележаа годишен пад од 3,1%.

Просечната номинална бруто-плата во јуни 2022 година споредено со истиот месец од 2021 година порасна за 10,9%, а на месечна основа истата е повисока за 1,4%. Најистакнат раст на просечната бруто-плата во јуни 2022 во однос на јуни 2021 година се забележува во следните сектори: Објекти за сместување и сервисни дејности со храна (22,7%), Уметност, забава и рекреација (18,4%) и Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни возила и мотоцикли (15,8%). Реалната бруто-плата во јуни забележа годишен пад од 3,1%.

Пензии

Во јули 2022 година, во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување евидентирани се 329.905 пензионери. Од вкупниот број пензионери, 68,4% се корисници на старосна пензија, 22,8% се корисници на семејна пензија и 8,8% се корисници на инвалидска пензија.

Просечната пензија во јули 2022 година изнесува 16.249 денари и истата е за 2,6% повисока во однос на јули 2021 година⁵. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена плата во јуни 2022 година (последни

⁵ При пресметката на просечната пензија не се вклучени воените и земјоделските пензии.

расположливи податоци) изнесува 51,2%.

Просечната старосна пензија во јули 2022 година изнесува 17.601 денар, просечната инвалидска пензија изнесува 14.649 денари, а просечната семејна пензија 13.013 денари. За исплата на пензиите во јули 2022 година се потрошени 5.260 милиони денари, што претставува 49,4% од вкупните социјални трансфери.

5. МОНЕТАРЕН И ФИНАНСИСКИ СЕКТОР

Во јули 2022 година, Народната банка донесе одлука дополнително да ја зголеми основната каматна стапка за 0,50п.п. односно од 2,0% на 2,50%, по зголемувањето во април, мај и јуни (за по 0,25 п.п., соодветно) што претставува затегнување на монетарната политика како одговор на растечката инфлација и инфлациските очекувања. Одлуката за натамошно затегнување на монетарната политика се заснова на оцените дека увозните ценовни притисоци се подолготрајни и посилни, што создава одредени преносни ефекти кај повеќе ценовни категории и делува врз инфлациските очекувања.

Расположливите депозити на 7 дена останаа непроменети во споредба со претходниот месец и изнесуваат 0,45%, откако претходниот месец Народна банка ја зголеми каматна стапка на расположливите депозити на 7 дена за 0,15 п.п..

Примарни пари

Во јули 2022 година, примарните пари⁶ се зголемија за 2,6% на годишно ниво. Зголемувањето на примарните пари се должи на растот на вкупните ликвидни средства за 4,9% и растот на готовите пари во оптек за 0,6%.

На месечно ниво, примарните пари се намалија за 2,3%, како резултат на намалувањето на вкупните ликвидни средства на банките за 10,3%, додека растот на готовите пари во оптек изнесува 6,1%.

Депозитен потенцијал⁷

Вкупните депозити на банките во јули 2022 година се зголемија за 0,9% на месечно ниво. Секторската анализа укажува дека споредено со претходниот месец, депозитите на приватните претпријатија и домаќинствата се зголемија за 2,0% и 0,4%, соодветно.

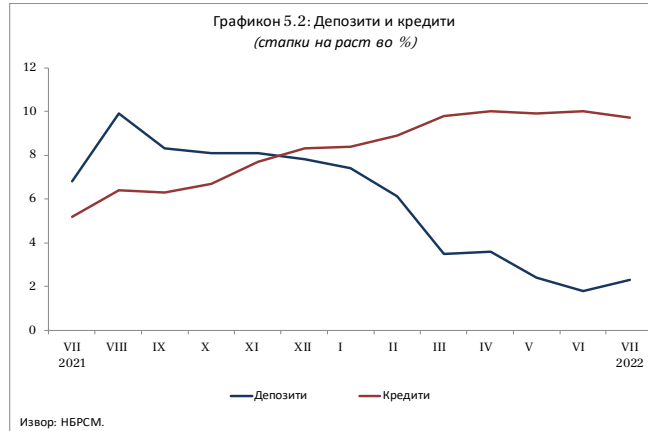
⁶Примарните пари се пресметани како збир од готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари).

⁷НБРСМ ги објави податоците од монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки, по нова методологија. Методолошките промени се направени заради усогласување со препораките од новообјавениот Прирачник и упатство за монетарната и финансиската статистика на ММФ од 2016 година (MFSMCG – IMF, 2016) и Техничката мисија на ММФ од областа на монетарната и финансиската статистика во НБРСМ од 2015 година.

Од аспект на валутата, во јули 2022 година споредено со претходниот месец, депозитите во домашна валута се намалија за 0,1%, додека депозитите во странска валута регистрираа раст од 2,0%,

Вкупниот депозитен потенцијал во јули 2022 година оствари раст од 2,3% на годишна основа. Анализирани според валутата, депозитите во домашна валута се намалија за 6,0% на годишно ниво, додека депозитите во странска валута се зголемија за 14,1%, споредено со истиот месец претходната година.

Од аспект на секторот, на годишно ниво овој месец депозитите на претпријатијата бележат пад од 1,0%, додека депозитите на домаќинствата се зголемија за 5,2%

Според рочноста, на годишно ниво краткорочните депозити се зголемија за 11,1%, а долгорочните депозити се намалија за 10,0%.

Валутната структура на депозитите и понатаму останува стабилна, при што учеството на депозитите во домашна валута во депозитната база изнесува 53,9 %.

Табела 5.1. Депозитен потенцијал и кредити на приватен сектор;

Депозитен потенцијал и кредити на приватен сектор (јули 2022 година)	Во милиони денари	Месечна промена	Годишна промена
Депозитен потенцијал	459.341	0,9%	2,3%
Според валута:			
Денари	247.546	-0,1%	-6,0%
Странска валута	211.795	2,0%	14,1%
Според рочност:			
Краткорочни	210.157	2,3%	11,1%
Долгорочни	90.907	0,4%	-10,0%
Кредити на приватен сектор	409.865	0,5%	9,7%
Според валута:			
Денари	238.622	-0,3%	8,9%
Странска валута	171.244	1,6%	10,8%
Според рочност:			
Краткорочни	70.108	1,9%	17,4%
Долгорочни	323.357	0,2%	8,6%
Сомнителни и спорни побарувања	13.132	0,5%	6,4%

Извор: НБРСМ

Кредити на банките

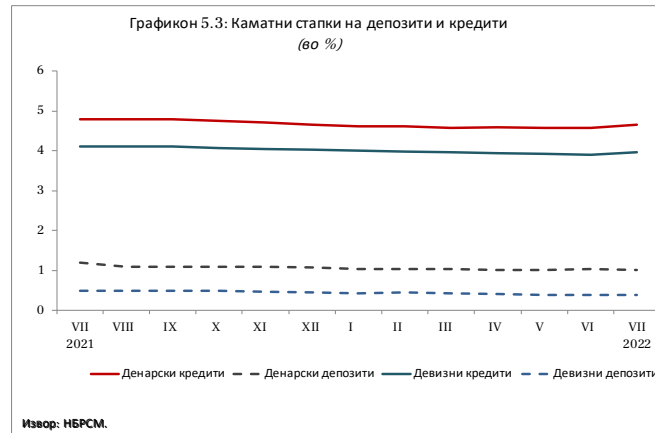
Во јули 2022 година, вкупните кредити на банките кон приватниот сектор се зголемија за 0,5% во споредба со минатиот месец. Секторската анализа укажува дека на месечно ниво кредитите кон претпријатијата и домаќинствата се зголемија за 0,6% и 0,5%, соодветно. Од аспект на валутата, во јули 2022 година, на месечно ниво денарските кредити се намалија за 0,3%, а девизните кредити регистрираа зголемување од 1,6%.

На годишна основа, во јули 2022 година вкупните кредити се зголемија за 9,7%, во услови на раст на кредитите на домаќинствата од 7,6% и на кредитите кон претпријатијата од 11,7%. Кредитите во домашна валута се зголемија за 8,9%, а кредитите во странска валута за 10,8%.

Од аспект на рочноста, долгорочните кредити бележат годишен раст од 8,6%, а краткорочните кредити од 17,4%.

Каматни стапки на депозитни банки

Во јули 2022 година, вкупната каматна стапка на кредитите се зголеми за 0,06 п.п. во споредба со претходниот месец и истата изнесува 4,33%. Каматната стапка на денарските кредити се зголеми за 0,08 п.п. на месечно ниво и изнесува 4,65%, а каматната стапка на девизните кредити регистрираше зголемување од 0,05 п.п. во споредба со претходниот месец и изнесува 3,96%.

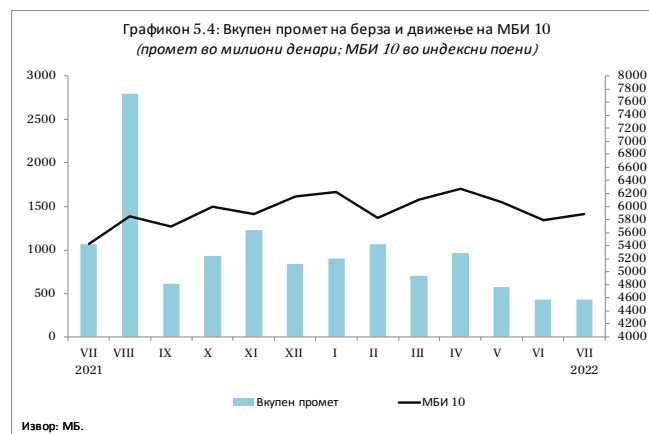

Вкупната каматна стапка на депозитите во јули 2022 година изнесува 0,67% и е непроменета во однос на минатиот месец. Каматната стапка на денарските депозити се намали за 0,01 п.п. на месечно ниво и изнесува 1,02%, додека каматната стапка на девизните депозити остана непроменета во споредба со претходниот месец и изнесува 0,40%.

Пазар на капитал

На пазарот на капитал, во јули 2022 година вкупниот промет на берзата регистрираше раст од 1,0% на месечно ниво како резултат на растот од прометот од блок трансакциите од 174,2%, додека прометот од класичното тргување се намали за 39,6%.

Вкупниот промет на берзата во јули 2022 година изнесуваше 430,5 милиони денари и истиот е намален за 59,7% на годишно ниво.

Македонскиот берзански индекс МБИ-10 на крајот на јули 2022 година изнесуваше

5.880,2 индексни поена, при што на месечно ниво индексот е зголемен за 1,6%, а во однос на истиот месец претходната година регистрираше раст од 8,4%.

Девизни резерви

Бруто девизните резерви на крајот на јули 2022 година изнесуваа 3.196,59 милиони евра и во однос на претходниот месец се зголемија за 2,6%, а во однос на јули 2021 година регистрираа пад од 9,9%.